

היליון מס' 177

כניסת שבת:

ירושלים: 17:15
ת"א: 17:31
חיפה: 17:22
באר-שבע: 17:33

יציאת שבת:

ירושלים: 18:28
ת"א: 18:30
חיפה: 18:30
באר-שבע: 18:31

יריית פתיחה / אבישי פרי

הוי-אומר: עם ישראל הם משפחה אחת גדולה ואחידה. עם ישראל זה לא משפחת הלפרין או אבוקסיס. עם ישראל זה 'משפחת העם היהודי'!

ידוע בשם הספרים הקדושים, כי 'ארבעת המינים' שאנו נוטלים בחג הסוכות, מכוונים ומסמלים את ארבעת הרבדים הרוחניים הקיימים בקרב עם ישראל. משמע, כך אומרים, שאין האחד יכול לקבל משמעות אלא על ידי האחר - גם דרגתו הרוחנית ירודה עד להחריד. ואני תמה: מה באמת פשרם של דברים?

אכן, לאור האמור, מחוורים המה הדברים יפה יפה:

נשמת עם ישראל אחת היא. כי נשמות בניו כלולות זו בזו. מעתה אמור, שלא ניתן לפסוח על איש מישראל. כי נשמת ישראל כוללת את הכלל!

גם לחובשי כיפת השמיים, תבינו, נשמה.

לא אוכל להביע זאת, אלא באמצעות תיאור ציורי שנכתב כאן על יום הכיפורים בעיר גבעתיים:

1. משפחת 'העם היהודי'!

רגעים אחרי שנדב ואביהוא, בני אהרון הכהן, נשרפים חיים מאש מזבח ה', מבקש משה ואהרון מבני-אחיו שלא להתאבל. "אחיהם כל בית ישראל", הוא מודיעם, "יבכו את השריפה את שרף ה'". המקרא אומר דרשני! האומנם ימירו בני העם את חובת המשפחה הקרובה?!

מידה בלעדית בלתי-שגרתית מייחדת את העם היהודי: מידת האמפטיה ההדדית. כאשר מועקה תאפוף את היהודי, מיד הכל יתגייסו חיש בעדו. הלב של העם היהודי, כך מתברר, הינו לב אחד המבותר לגופים שונים. אך ברגע האמת, אכן יתאחד יחד.

כה מרהיבה היא התופעה, מה נאה היא העובדה. אבל מהי שורשה? מה מחבר את עם ישראל על שלל רבדיו לקולקטיב אחד?

"כלל ישראל", כתב בספר 'תומר דבורה', "הם שאר-בשר אלו עם אלו. מפני שהנשמות כלולות יחד, יש בזה חלק זה ובזה חלק זה". ל"בעל התניא" נוסח זהה: "נקראו כל ישראל אחים ממש, מצד שורש נפשם בה' אחד, רק שהגופים מחולקים". מתברר, ש"אחי", איננו רק פתגם עממי.. הוא אמיתה.

השבוע בגליון:

4

מיוחד:

שוואקי - אייכה?

מרתק:

איש 'עלה ירוק' בשכונת 'עזרת-תורה'..

3

מרגש:

כיפור בעיר גבעתיים!

מאלף:

כשקמים על 'שמאל'...

3

בקרוב:

מסר מ"חודש האביב"!

הגליון יוצא לאור על-ידי

מכון "בלבבי" - יהדות מלב אל לב

גליון "פרשניי{ת} השבוע" - לאנשים שחושבים קצת יותר.

עורך ראשי: אבישי פרי ומשפחתו. יועץ תוכן: יצחק העברי. לקבלת הגליון - מייל המערכת: abyisrael@gmail.com פלא: 0504116867. לפרסומות והנצחות פנה לפל: 0527697719

יריית פתיחה / אבישי פרי (המשך)

"בין הרהור למשנהו, מבליח הרגע של 'כל נדרי'. החלון נפתח לרווחה. אוויר קליל חודר לבית הכנסת, ולפתע פתאום, אתה רואה את הילדים עם האופניים של כיפור נקבצים ובאים להציץ. אתה רואה גם כמה אימהות שלהם, שדרך-כלל יביעו פני התנכרות לבית כנסת ולחזן יהודי, אך הפעם העיניים שלהם בוהות. נעוצות כמסמר בחזן ובמתפללים. סוג של הלם אלמותי אופף אותם. דומה בעיני, היהודי החרד, שנשמתם בוערת בהם כאש הכבשן. אך ביטוי אין לה לנשמה. רק חרש אחד - גדול וארוך - - -"

קחו את סיפור טרגדיית משפחת גרוס, רק כמשל לביטוי. משנודע דבר האסון המחריד, נישאו עיני הכל לעבר המשפחה החרדית שמשכונת גבעת-מרדכי הירושלמית. גם אם אינם נמנים על הפלג החרדי אליו משתייכת המשפחה, גם אם חושבים את בניה ל'גלותיים', נישאו עיני כולם לדעת את שלום המשפחה הצעירה, במעקב צמוד וערני כדי להיטיב עמה ככל הניתן. בארץ ובפזורה ייחלו המונים לרפואת בניה ונשאו עיניים לשמיים בתפילה.

הקרעים היומיומיים התאחו לטובת דאגה כנה. ההמון היהודי התלכד להחיש מזור ופדות למשפחה האומללה.

והנה, משפחת 'העם היהודי' מתגלית בזיו-יפעתה.

זהו כנראה המסר השזור בדברי משה רבינו אל בני-אחיו. אל דאגה, הוא מרגיעם. גם אם אתם לא תביעו אבלות על מות אחיכם, **יעשו זאת במקומכם "אחיכם" האחרים - הם בית ישראל כולו.** והנה, ניתן הכבוד לאחיכם הנפטרים.

ולא-בכדי, על העדה כולה ייצא הקצף אילו אהרון ובניו יביעו אבלותם. מפני, שהקשר ביניהם לא ניתן להתרה; כמו בקיום האבלות - כך בערבות. הם "אחים", ותמיד ייתבעו ראשונים.

בעניין מצוות משלוח מנות בבתי-חולים

הסתפקתי השנה: מתנדבים שהביאו משלוחי מנות לחולים בבתי חולים - האם נחשב הדבר למשלוח-מנות. נדון בדבר ממספר היבטים:

א. דרך-כלל המתנדבים מגישים משלוחי-מנות אותם הכינו אנשים בציבור הרחב - כך שאין הם מעניקים כל משלוח משלהם.

ב. אף אם ננקוט, שאולי עצם הבאת המשלוח-מנות הוא לב המצווה - בהיותו והדבר מביא לאחוה ורעות, הרי שיש לדון שכיוון שהדבר נעשה בלילה, ואז כלל אין חובת המצווה, אלא אם-כן מעניקים את המשלוחים כפיקדון עד שעות הבוקר.

ג. אם החולים המה ילדים (דוגמת בית החולים 'שניידר'), יש מקום לדון אם הם בכלל "איש לרעהו" - שכן, קטנים אינם בכלל "איש" וכלל אינם בכלל המצווה.

אולם, מאידך היה מקום לדון, שבעצם הענקת משלוח המנות לילדים החולים, יש בכך משום הרבות אחווה ורעות כלפי הוריהם, ואולי מצד-זאת ישנו קיום למצווה.

אולם נראה, כי מכל-מקום אין כאן אחווה ורעות, באשר אין כל היכרות בין המתנדבים לחולים ולמשפחותיהם, ואין כאן רעות כלל.

ד. אם ננקוט כדעות הסבורות שתכלית מצוות משלוח-מנות הינה להעניק מאכלים לסעודת הפורים, הרי שממתקים אלו - שאינם בני-סעודה, לא יהא ניתן לקיים בהם המצווה.

כשקמים על 'שמאל'..

כל אחד מאתנו חווה ימים בהם המצב-רוח באווירה אפרורית של חידלון. אתה קם בבוקר וחש שהמוטיבציה ממך והלאה.. בעגה קלאסית קוראים לזה: "קם על שמאל..". מה עושים אז - מהי הדרך האפקטיבית להיאבק באווירת-נכאים זו שמשתלטת על האדם בחוזקה?

שימו נא ליבכם: דומה, כי עצם ההכרה במצב-רוח הזה היא הפתרון! ונסביר:

ימינו, כמו בני-אנוש, מבותרים ל"ימי אהבה" ו"ימי שנאה". כך הם אורחות חיינו. לעיתים, המצב רוח אביבי ומלבב, לעיתים לא בדיוק.

הדרך לעבור את "ימי השנאה" בשלום, הם פשוט במודעות להם. כלומר: בימים אלו, נדע שאנחנו לא במצב שיא, וכי בהתאם לכך כדאי שפשוט ננמיך פרופיל. אין מה לעשות. בד-בבד נזכור כמובן, שימים אלו בעזרת-השם יחלפו ו"ימי האהבה" ישובו להם במלוא הדרם וחדוותם.

"ימי השנאה" הם לא מילה גסה; הינם חלק אינטגרלי מחיינו!

אל-נא, חברים, נהפוך את העכבר הזה להר, לבל נילכד בו!

נקודה טובה.

איש 'עלה ירוק' בשכונת 'עזרת תורה'

שכונת עזרת תורה בירושלים, פורים תשע"ד.

ביתו של איש ירושלים, הרב ישראל גליס, הוא כנראה הצבעוני ביותר באזור. מכל גווני הקשת נזהרים לבית שבעורק הראשי של השכונה החרדית, כדי לחזג את חגיגות הפורים המרוממות. "היו כאן", יספר לי הרב גליס, "מאנשי 'נטורי קרתא' המיליטנטים ועד אנשי 'עלה ירוק' החילונים".

ועל-מה נסובה השיחה? מספר הרב גליס: "איש קורס אגודת 'עלה ירוק' הביע את פליאתו בפניי למרה המונית הצוהלים ברחובות: 'איך, תמה, איך אתם מסוגלים להיות שמחים כאשר לפיד מגייס אתכם לצבא?'

"את דבריו", ממשיך הרב גליס, "הוא חתם בהפטרה: 'אני פשוט מקנא בכם - מקנא בשמחה שלכם!'".

שוואקי, אייכה?

"אני מצטער להודיע לכם: שוואקי של 'קולות' הוא לא זה שהכרנו. הוא ישראלי מידי. מי שעדיין שומר על הזהות של שוואקי המקורי - המרגש והחם, הוא דווקא אחיו, יוסף חיים" * נוקב

אפתח בעדות אישית כאובה: השתתפתי באחרונה בשמחה משפחתית וההמונים קיפצו בשיר "עת רקוד" מהתקליט 'קולות' של יעקב שוואקי. שפשפשתי עיניים שוב ושוב על המכרכרים בניסיון לעמוד על זהותם החרדית: התקשיתי להאמין שאני נמצא באולם חתונות ולא במועדון ירושלמי פרוץ.

אני מצטער להודיע לכם: שוואקי של 'קולות' הוא לא זה שהכרנו מ'רחם' או מ'אם אשכחך'. הוא ישראלי מידי. מי שעדיין שומר על הזהות של שוואקי המקורי - המרגש והחם, הוא דווקא אחיו, יוסף חיים.

אתה טועם מהנעימות (שחשוב לומר, לא תמיד נשמעות נעימות...), והתחושה היא להאזין לכלום. להאזין לשירים חסרי טעם ישראליים שעוסקים בכלום.

אפילו השיר שמוקדש לכלה, לא מזכיר בכי-הוא-זה את השיר 'בואי בשלום' של שוואקי של פעם, שבהחלט יש בו ניחוח מלא רגש ואווירת תפילה. הוא דווקא נשמע מאוד ישראלי ועממי. אפילו מעט עם תבלין של וולגריות.

קחו אתכם גם את השיר 'קולות' אותו מבצע שוואקי בדואט משותף עם אמן הזמר הישראלי, שלומי שבת ('אין עוד מלבדו'). המדיף ניחוח ישראלי זול למדי. ממש לא שוואקי שהכרנו - מלא החום והלב.

ואינם דומים הדואטים שמבצע פריד עם אמני זמר ישראליים ('רק תפילה אשא'), כמו אלו שמבצע האחרון עם אלו. שכן, הראשון שר נעימות סולידיזיות בהרבה, ובכלל: כאמן זמר חסידי, אינו מעז להפיק תקליט שלם על טהרת הישראליות האנטי-חסידית.

ניתן להבין בעצם את שוואקי. הוא פונה בתקליט הזה לקהל הדתי-לאומי, שם הוא אולי מתכוון להופיע רבות. אולם, על כל הכבוד, הבכך הוא מאבד את צביונו המקורי והוא מוחק עצמו מהתודעה החרדית. וחבל לו.

מקורביו של שוואקי, יודעני, מדברים על "המון נשמה יהודית" שיש בתקליט הנוכחי, אבל אני עודני תר אחריה, ולא מוצא מסנה מאומה. התקליט הזה לגמרי ישראלי. בכלל לא חסידי.

מי שמחפש שירה חסידית-משהו, כדאי לו שיחפש אותה, כאמור, אצל אחיו, אמן הזמר, יוסף חיים ('לא לפחד', 'אני מאמין').

והכותר עדיין מציב את הזעקה שעודנה מהדהדת ולא מרפה: שוואקי, אייכה? מדוע נעלמת מהאופק החסידי והלכת לרעות בשדות-זרים?

ספר הזיכרונות

"באותה העת תהיתי, שמא להט משולהב כזה יוכל אולי להמיס גם את ליבו האביר והערל של יאיר לפיד...". אבישי פרי מציג את יומן חג הפורים תשע"ד שלו * מסמך

1. מסר מאושוויץ

הגב' הקשישה רחל בלך מבני-ברק היא מהנשים של פעם. כשכן לשעבר, נכנסנו למעונה כדי להגיש לה משלוח מנות. בשיחה עמה, היא נזכרה לספר לנו מה אביה דרש ממנה ערב כניסתם למחנה המוות אושוויץ. "אבא ז"ל ביקש ממנו", סיפרה, "אל תשכחו ללכת בקומה זקופה על זה שהנכם יהודים!". המסר הזה עכשווי מתמיד.

2. חיים ישראל אצל הרב הלל פלאי

למרות שהוא מסרב בתוקף להתעטר בתואר 'מלחין' אגדי בשל סדרת להיטים חסידיים שהלחין והפכו לנכסי צאן-ברזל, אין ספק שהרב הלל פלאי אכן זכאי לתואר היהודי הזה. ('ועתה כתבו לכם', 'אז יבקע', 'שאי סביב עיניך' ועוד). בפורים הסתופפתי מעט בצילו. "השירים שלך מרטיטים לבבות" הודיתי לו. מיד העביר נושא. ואגב, הרב פלאי. ראיתיו מקפץ לקול שיריו של אמן הזמר המזרחי-חרדי, חיים ישראל. כן, לא להאמין. ימות המשיח.

3. ההצגה הכי יפה בעיר

'עזרת תורה', ככל הנראה היא השכונה ששיכנה בקרבה הכי-הרבה שיכורים במכה אחת. שוטטתי שם והם נצפו מכל עבר; חלקם הפכו ל'שוטרי תנועה' לרגע, האחרים היו שרועים בצידי המדרכות מותשים עד-לעייפה, ויש ששרו שירים חסידיים בקולי-קולות כאילו הרחוב שייך להם. אבל אין-ספק, כך לדעתי, שמשפחת בלוי שבטבורה של השכונה החדשה-ישנה היה המעוז של אלו. על מזרונים מאולתרים בחצר המשפחה, היו שרועים שיכורים אמריקאים שהיין נעץ אותם במיטה לתנומה עמוקה. רצפת הסלון הייתה דביקה עד להחריד עקב היין שניגר מהבקבוקים. והכי-חשוב: היה שם ריקוד שכל-כולו כיסופין לבוורא. בריקוד אחזו ידיים איש-שיבה ירושלמי לצד בן-ישיבה אמריקאי עטוי חולצה לבנה-אדמדמה (מכתמי יין אדום). עיניהם היו רושפות בדבקות שאין דומה לה. באותה העת תהיתי, שמא להט משולהב כזה יוכל אולי להמיס גם את ליבו האביר והמתנכר של יאיר לפיד.

לו-יהי!

לתשומת-לב!

כפי שפורסם כבר בעיתון "יום ליום" סיפור "קברה" של אמתלאי בת קרנבו, שהתפרסם כאן בשבוע שעבר, לא היה ולא נברא.

עמכם הסליחה!